

Inspectie: MST-bestuur onbetrouwbaar - Zware kritiek na rapport-Lemstra

Zorgmarkt 2 september 2009

02 september 2009 ANP; NVN; IGZ; KNMG; de Orde: SIN-NL

Het Medisch Spectrum Twente (MST) in Enschede heeft tussen 1992 en 2005 het gebrekkige functioneren van de omstreden neuroloog Ernst J.S. onvoldoende aangepakt. Daardoor kwam de kwaliteit van de patiëntenzorg in het geding. De neuroloog stelde jarenlang tientallen onjuiste diagnoses, schreef verkeerde geneesmiddelen voor en stal voor eigen gebruik medicijnen uit het ziekenhuis. De Inspectie en het ziekenhuisbestuur grepen niet in.

De commissie-Lemstra die de wanpraktijken onderzocht, kraakt harde noten over het optreden van de vorige raad van bestuur van het ziekenhuis en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ). Ruim een half jaar deed de commissie onderzoek. Ze presenteerde op 1 september 2009 haar bevindingen in het rapport 'En waar was de patiënt...'

Onder de pet

Uit haar onderzoek blijkt dat het ziekenhuis het slechte functioneren van de specialist bewust onder de pet heeft gehouden. Volgens de commissie wilde het ziekenhuis reputatieschade voor zichzelf en de arts voorkomen. Ze verwijt de IGZ dat ze geen actief onderzoek heeft ingesteld, ook al kreeg de inspectie in 2000 al een klacht binnen.

Het rapport stelt vast dat de vorige directie pas in actie kwam toen in 2003 duidelijk werd dat de man medicijnen stal voor zijn verslaving. Al in 1998 stelt een collega de omstreden praktijken van de neuroloog aan de kaak.

De commissie bevestigt ook dat het ziekenhuis eind 2001 een patiënte dwong de fouten in haar behandeling en klachten aan het adres van de neuroloog geheim te houden. Het ziekenhuis kwam met haar overeen dat zij een schadevergoeding van 15.000 gulden kreeg.

Non-actief en 250.000 euro

In 2004 zette het MST de omstreden neuroloog eindelijk op non-actief. De raad van bestuur legde J.S. twee opties voor: behoud van functie, maar dan wel een extern onderzoek naar de kwaliteit van zijn functioneren; of vervroegd met pensioen gaan met doorbetaling van zijn salaris tot zijn 60ste. De man maakte gebruik van de tweede regeling. Hij ontving na zijn vertrek nog € 250.000,-. Tegen alle afspraken in ging de man weer aan het werk in Duitsland.

In februari van dit jaar opende het Openbaar Ministerie (OM) een onderzoek naar de man. Bij letselschade-advocaat Yme Drost hebben zich meer dan 170 mensen gemeld die zich benadeeld voelen door de neuroloog. Drost heeft 75 civiele claims in voorbereiding. Volgens Drost zijn er nog steeds dossiers van bepaalde cliënten niet boven water: 'Of er zijn passages geschrapt. Ik heb de indruk dat de totale omvang van de foute diagnoses nog niet in kaart is gebracht.'

Justitie hoopt het gerechtelijke vooronderzoek naar de aangiften tegen hem dit najaar af te ronden. Op basis daarvan beslist het OM of de man strafrechtelijk kan worden gevolgd.

Reactie IGZ: raad van bestuur niet te vertrouwen

De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) vindt het heel erg dat de situatie van de slecht functionerende neuroloog in het Medisch Spectrum Twente jarenlang kon voortduren, zonder dat werd ingegrepen. Hierdoor kregen veel patiënten een verkeerde diagnose. De IGZ heeft zich afgevraagd of dit voorkomen had kunnen worden en wat haar rol hierin was. De IGZ komt tot de conclusie dat - met de kennis van nu over de patiëntenschade - 'we indertijd tot een andere inschatting van de ernst van de situatie zouden zijn gekomen. De kennis van de IGZ van toen was echter zeer beperkt. Interne partijen binnen het ziekenhuis, zoals de collega-artsen van de neuroloog, maar ook het stafbestuur en de raad van bestuur, hebben hun verantwoordelijkheid onvoldoende genomen om op tijd het disfunctioneren van deze arts aan te pakken en de IGZ te informeren. Dit terwijl zij meer informatie hadden over het disfunctioneren van de neuroloog. De inspectie heeft - omdat zij geen aanwijzingen had voor medisch-inhoudelijk disfunctioneren - vragen gesteld, maar geen nader onderzoek ingesteld. De IGZ vertrouwde op de raad van bestuur, die meermaals verzekerde dat de kwaliteit van zorg niet in het geding was. Achteraf stelt de IGZ vast dat dit vertrouwen niet gerechtvaardigd was. Het systeem dat de kwaliteit van zorg moet borgen heeft onvoldoende gefunctioneerd.' Aldus de IGZ in een verklaring.

De IGZ neemt de aanbeveling van de commissie Lemstra over om richtlijnen op te stellen voor eerder herkennen van disfunctioneren.

Reacties ziekenhuisbestuur en neurologen: geschokt

Het bestuur van het ziekenhuis noemt de resultaten van het rapport 'onthutsend en bijzonder ernstig'. Volgens bestuursvoorzitter Herre Kingma is de huidige raad van bestuur geschrokken van de gebrekkige aandacht voor de voormalige patiënten van de ex-neuroloog. Gedupeerde patiënten stoorden zich gisteren aan de uitleg die Kingma gaf aan het rapport van de commissie-Lemstra. Zij zijn ervan overtuigd dat Kingma in zijn vorige functie als inspecteur-generaal voor de Gezondheidszorg moet hebben geweten van de praktijken van de specialist. Hij ontkent dat overigens.

Ook de Nederlandse Vereniging voor Neurologie (NVN) heeft geschokt gereageerd op het onderzoek. Het NVN-bestuur betreurt het in hoge mate dat de patiëntenzorg van de betreffende neuroloog gedurende een lange periode tekort is geschoten. Dat betreft zowel de diagnostiek bij individuele patiënten als de behandelingen als de communicatie over die diagnostiek en behandelingen. De NVN gaat er alles aan doen wat in haar macht ligt om herhaling in de toekomst te voorkomen. Dat betekent dat de vereniging zich nog extra in gaat zetten voor het kwaliteitsbeleid.

Reactie KNMG en de Orde

De KNMG en de Orde delen de conclusies van de commissie-Lemstra dat de kwaliteitsverantwoordelijkheden van de verschillende spelers binnen het ziekenhuis moeten worden verhelderd en duidelijker moeten worden vastgelegd. Daar horen ook afspraken bij over de (formele) gevolgen van het niet nakomen van de bedoelde verantwoordelijkheden. Voor vrijblijvendheid is geen plaats. Van belang is dat de Orde met de organisaties van ziekenhuizen gezamenlijk een kwaliteitskader opstelt, waarin duidelijke afspraken worden opgenomen over wie binnen het ziekenhuis welke verantwoordelijkheid heeft en dat die afspraken worden nageleefd.

Het rapport van de commissie-Lemstra laat zien dat de directe collega's van de disfunctionerende neuroloog wel hebben geprobeerd diens handelen ter discussie te stellen, maar niet hebben doorgezet. 'In deze tijd mag van medisch specialisten een actievere houding worden verwacht. Als een medisch specialist ervan op de hoogte is dat een collega onverantwoorde zorg verleent, behoort deze stappen te ondernemen om daaraan een einde te maken', aldus de reactie van de KNMG en de Orde.

Reactie slachtoffers

'Men liet neuroloog Ernst J.S. zijn gang gaan ten koste van de andere patiënten', zegt SIN-NL, belangenvereniging van slachtoffers van medische missers. De vereniging wil dat wordt erkend dat meer mensen verantwoordelijk waren voor de misstanden in het Twentse ziekenhuis. SIN-NL noemt onder meer de collega-artsen, directie, zorgverzekeraar en Inspectie, die onvoldoende naar de slachtoffers zouden hebben geluisterd en hen aan hun lot overlieten. De organisatie vindt dat medische fouten in de toekomst veel efficiënter moeten worden geregistreerd en onderzocht. Zij pleitte afgelopen dinsdag dan ook voor een nationaal meldpunt en een nationale ombudsman, die onmiddellijk kan ingrijpen ten bate van slachtoffers van medische fouten.

Maatregelen Klink

Minister Ab Klink (Volksgezondheid) kondigde al eerder een aantal maatregelen aan om artsen die in de fout gaan, aan te pakken. Directies van ziekenhuizen zouden meer greep moeten krijgen op de kwaliteit van de zorg. Praktijken zoals die zich in het Medisch Spectrum Twente in Enschede voordeden, zouden dan minder snel kunnen voorkomen:

- de directie van een ziekenhuis moet specialisten opdrachten kunnen geven over hoe ze hun werk doen en hoe ze daar verantwoording over afleggen. Daarbij maakt het niet uit of een specialist in dienst is bij het ziekenhuis of daar voor eigen rekening werkt.;
- een lid van het bestuur van een ziekenhuis wordt aanspreekbaar op de kwaliteit van de zorg;
- eind 2009 komt er een zwarte lijst waarop te zien is welke specialisten, huisartsen en verpleegkundigen een straf aan de broek hebben gekregen. Tot nu toe kunnen deze gegevens alleen op geboortedatum van de arts opgezocht worden, maar straks zijn ze ook voor de patiënt op naam te achterhalen;
- artsen tegen wie een klacht is ingediend, kunnen voortaan meteen worden geschorst. Nu mag een arts die in de fout is gegaan, nog doorwerken tot een tuchtcollege over hem heeft geoordeeld.

Bron: <http://www.zorgmarkt.net/?m=news&f=detail&id=33269>

www.sin-nl.org